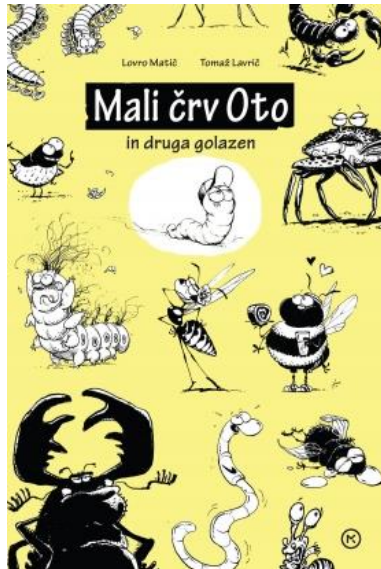

Lavrič, Tomaž: **Mali črv Oto in druga golazen.**

Ilustriral avtor. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2023, 68 str.

| P in M – 2. in 3. stopnja

| Živali | humor | poezija | žuželke | stonoge | muhe | polži | pajki | hrošči | pesmi za mladino | humor | ironija | kritičnost

Kaj boljšega kot je tole o tej pesniški zbirki v *Dobreknjige.si* itak ne znam napisati:

Prismuknjene pesmi za otroke in odrasle: <https://www.dobreknjige.si/knjige/mali-crv-oto-in-druga-golazen/>

Zbirko 47 bogato ilustriranih pesmi sta soustvarila karikaturist, stripar, mojster črtne risbe Tomaž Lavrič in pisec pesmi Lovro Matič. Glavni lik je črv Oto, poleg njega nastopajo še druge, morda na prvi pogled nekoliko dolgočasne živalce, kot so glista, deževnik, muha, škorpion, hrošči itd. Prismuknjene zgodbe opisujejo njihove vsakdanje zgode in nezgode v svetu, nesrečne ljubezni, sprejemanje v družbi, razne nevšečnosti, ki jim kvarijo razpoloženja ... Ti liki so personificirani, zato se v njih prepoznavamo otroci in odrasli. Pesmi nam v simboličnem jeziku na igriv, včasih tudi zbadljiv, način podajajo sporočila. Že uvodoma je v rumeni knjigi, ki s svojo živahnostjo kar kliče, da jo bralci vzamejo v roke, zapisano: »Pozor, pesmi so strašno hecne, malce neokusne, pa zato bogato poprane.« To so vedre, lahkotne, kakovostne pesmi, ki dvigajo razpoloženja in so primerne tudi za branje v družbi. Pri tem bo smeh vaš zvest spremljevalec pri branju in ne bo izgubljen. (Prispevala: Manja Miklavc, Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem)

Pa vendar: zdaj, ko pričakujem, da bo nekaj izvodov iz izdaje v zbirki *Zlata bralka, zlati bralec* čez leto in dan najbrž na voljo za projekt medgeneracijsko branje Bralne značke, sem prijetno vznemirjena, kajti te pesmi so kot nalašč **za medgeneracijsko branje**, ker so pač » ... **strašno hecne, malce neokusne, pa zato bogato poprane.**« Takšno je opozorilo na hrbtni strani knjige. Ne morem si zamisliti boljše **spodbude za branje**:

Toda tudi tokrat bi bralce – ne glede na starost – nagovorila, naj pesmi najprej preberejo. Potem bi jih vprašala, kakšne se jim zdijo in prisluhnila njihovim vtisom. Spodbujala bi jih, da utemeljijo svoje mnenje.

Potem bi jih prosila, naj vsak izbere pesem, ki mu je najbolj všeč, ki se mu zdi najbolj duhovita ali najbolj humorna ali kritična ali »poprana« (karkoli že to pomeni 😊) ... ali najbolj »mimo« ali »že kej«. In da svojo izbiro utemelji, itak. (Za to bralce morda prosim že pred prvim srečanjem, da pridejo pripravljeni in debata takoj steče.) Za predstavitev si je treba vzeti veliko časa, kajti različno stari bralci bodo imeli zelo različna mnenja, nujno jim je prisluhniti, drug drugemu bodo poglobljali razumevanje pesmi ...

Debato nekako sklenem v naslednje trditve/ugotovitve. Pesmi so tako dovršene, da jih je težko razvrstiti v razpredelnico, dostikrat so vse hkrati, pa vendar:

<p>Glavne osebe so golazen (torej ne kužki in mucki, niti lisičke in medvedki, niti ne levi in kiti, kaj šele lenivci in tapirji, vombati idr.):</p> <ul style="list-style-type: none">
- <i>Pegasti volkec</i> bi bil rad volk: kakšen žužek je sploh to? (<i>Pegasti volkec</i>)
- <i>Bogomolka</i> pohrusta svojega samca: ali to drži? (<i>Bogomolček Bogo</i>)
- <i>Mali paramecij</i> pade z mikroskopa – kdo ali kaj je že to? (<i>Mikronezgoda</i>)
<p>... pa vendar gre za ljudi, njihove lastnosti in medosebne odnose:</p> <ul style="list-style-type: none">
- »Nauk: Vse se smešno zdi, če tebe ne boli.« (<i>Škorpion Anton</i>),
- »Vsaka zvita glista z leti nauči se preživeti.« (<i>Samo še en špaget</i>),
- »Nauk: Ko si na psu, imej zemljevid in sprej proti gnidam in pazi na rit.« (<i>Ko si na psu</i>)
<p>V pesmih je bogat slovenski jezik:</p> <ul style="list-style-type: none">
- črv Oto in črv dvoma v pesmi <i>Črv dvoma</i>,
- mali črv Rene ima krompir, ker pade v pire in ne v pomfri (<i>Krompir</i>),
- pajek si speče jajca na oko (<i>Pajek ima sto oči</i>),
- od dveh modrih hroščev je eden bister, drugi plav (<i>Dva modra hrošča</i>),
- brezskrbna bolha po psu se potepa ... in na koncu je na psu (<i>Ko si na psu</i>).
<p>Kritika sodobnega prostora in časa:</p> <ul style="list-style-type: none">
- spomladi nas kozmetična in oblačilna industrija začneta spodbujati k hujšanju (<i>Glista Marija</i>),
- ene noge stonoge Goge ni škoda, saj jih ima sto, ampak škoda je športnega copata (<i>Nesreča</i>),
- vse v pesmi <i>Pajek ima sto oči</i>,
- o modi, umetnosti, o želji ugajati na vsak način in morda še o čem (<i>Pikapok</i>).
<p>Vrsta namigov (<u>Bo treba tu kaj dodatne razlage?</u>)</p> <ul style="list-style-type: none">
- Nekoč je bil skarabej v Egiptu »duhovno bitje«, zdaj pa je »zadnje govno«. (<i>Skarabej</i>)
- Klop, ki ga rakovica zavrne, je rak po horoskopu. (<i>Rak ni vsak</i>)
- <i>Čmrljev let</i> – je tu kaj namiga na glasbo Nikolaja Rimskega-Korsakova? (na bralnem srečanju jo predvajam: https://www.youtube.com/watch?v=dN1qgDabUw).
- Štiri črne mravljice, Anja, Sanja, mala Tanja ... ups, kako domišljen medbesedilni namig! 😊 (<i>Štiri črne mravljice</i>).
<p>Pesmi so kritične, duhovite, humorne:</p>

- muhice se sladkajo s kakcem in čvekajo, avtor pa opozori, da se ne govori s polnimi usti (*Tri neolikane muhice*),
- mali krt Črt si ob iskanju korenja nalomi zob ob lopati, na katero naleti, in čeprav ve, da je polna železa in zato zdrava, se raje loti sladoleda (*Bister načrt*),
- paličnjak se dela, da je vejica na veji, medved Tomi »vejico« odlomi in si otrebi kočnike (*Kamuflaža*),
- »Sreda: juhu! Danes lije!« (*Deževnik piše dnevnik*),
- da bi čmrlj shujšal, zdaj pije roso in je le potico (*Osa in čmrlj*): morda s potico tudi namig na Marijo Antoaneto "Če nimajo kruha, naj pač jedo potico." (fr. Qu'ils mangent de la brioche).

Pesmi so spotakljive, »poprane«:

- Glisti je bolj kot gliston všeč piton – le zakaj? (*Glista in piton*)
- Sramna uš lva se nekega jutra zbudi in se z grozo zave, da dlačic ni več! Za kaj vse gre v tej pesmi? (*Sramna uš lva*)

Avtor je globokoumen, na lahkoten način:

- V prvi pesmi mali Oto uboga mamo, ki ga spodi ven, naj se igra, toda tam ga »za vedno mami izpod nog pospravi ptička izpod grmička«. (*Mali črv Oto*)
- V zadnji pesmi *Črv dvoma* črv Oto gloda korenje in premišljuje o smislu življenja. (Ups, gre za istega Ota kot v prvi pesmi?)
- »Nauk: Ne žri, kar te drži!« (*Črv in brv*)
- »Nauk: Četudi si zaspan, dobro izkoristi dan!« (*Carpe diem ali prekratka basen s predolgim naslovom in poučnim koncem*)
- »Nauk: pretiravati ni prav, a crkneš lahko tudi zdrav.« (*Usodna zabava*).
- »Mušico v dežju po površini stekla razmažejo brisalci. Konec zgodbe, dragi bralci.« (*Avtoštop*)

Še kaj?

Če imamo na srečanju še kaj časa in energije, spodbujamo bralce, da se res sprostijo in zabavajo. (Ne Čmrljev, pač pa *Bralčev* let ... 😊)

Lahko bi kaj rekli tudi o ilustraciji. (Če slučajno delamo s fotokopijami, jih (naj)mmlajši bralci lahko pobarvajo, medtem, ko starejši globokoumimo o pesmih.) 😊

Nadaljnje spodbude za branje:

Lahko bi tudi kaj o tem: Manja Miklavc je v *Dobreknjige.si* zapisala (Glej zgoraj): Zbirko 47 bogato ilustriranih pesmi sta soustvarila karikaturist, stripar, mojster črtne risbe Tomaž Lavrič in pisec pesmi Lovro Matič. Je avtor eden in je Lovro Matič le ene vrste premetanka imena Tomaž Lavrič?

Posežemo po drugi zbirki istega avtorja: ***Mala vešča Lučka in drugi žužki*** (Mladinska knjiga, 2023).

In pozor: v tisku je že tretja tovrstna pesniška zbirka: ***Mala uš lva in druga mrgolazen*** (Mladinska knjiga, 2024).

Morda ugotovimo, da med vsemi temi pesmimi o golazni, žužkih in mrgolazni vendarle še kakšna manjka ... in jo napišemo! In jo tudi ilustriramo sami!

Če mentorica ali mentor meni, da pesniška zbirka *Mali črv Oto in druga golazen* ni primerna za medgeneracijsko branje, je pač ne ponudi v branje, kar se mi zdi sicer škoda ... Jaz bi se pustila presenetiti, kajti ravno medgeneracijsko branje »odkriva« literaturo različno starim in različno naravnanim bralcem!

mag. Tilka Jamnik